

Peer

Parliaments

Make
yourself
heard

#MyWorldOurPlanet
#EUClimatePact

**Kako energiju učiniti
zelenom i pravednom.**

Materijali za učenje

za modul 2

Ovaj dokument nije službeno stajalište Europske komisije. Napominjemo da informacije u ovom dokumentu mogu biti zastarjele jer je on prvi put izrađen 2022.

Luxembourg: Ured za publikacije Europske unije, 2024

© Europska unija, 2024

Politiku ponovne uporabe dokumenata Europske komisije uređuje Odluka Komisije 2011/833/EU od 12. prosinca 2011. o ponovnoj uporabi dokumenata Komisije (SL L 330, 14.12.2011., str. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/833/oj>). Osim ako je navedeno drukčije, ponovna uporaba ovog dokumenta dopuštena je u skladu s licencijom Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). To znači da je ponovna uporaba dopuštena uz navođenje relevantnih podataka i svih izmjena

Za svaku uporabu ili umnožavanje elemenata koji nisu u vlasništvu Europske unije možda će biti potrebno zatražiti dopuštenje izravno od odgovarajućih nositelja prava.

Kako energiju učiniti zelenom i pravednom: proizvodnja i upotreba

1. pitanje

Od solarnih panela na krovu do bolje izolacije u našim zidovima, način na koji proizvodimo i čuvamo energiju u našim domovima ključan je za veću održivost društva. Što bismo sve trebali za učinkovitiju i održiviju potrošnju energije u našim domovima? **Pogledajte mogućnosti** u nastavku, **porazgovarajte** o njima sa svojom grupom i **poredajte ih** prema rješenjima koja smatrate najboljima.

Bodovi	Opcija
5 bodovi	B
4 bodovi	C
3 bodovi	A
2 bodovi	E
1 bod	D

Uzorak glasačkog listića

- A** Trebali bi postojati poticaji i jasne informacije o prednostima koje bi mi pomogle u uspostavljanju **energetski učinkovitih promjena**, kao što su izolacija mogeg doma, ugradnja pametnog termostata, zamjena starih prozorskih okvira i korištenje svjetala za štednju energije.
- B** Trebalo bi me potaknuti na **prebacivanje na zelenu električnu energiju i grijanje** za moj dom pomoću povećavanja cijena za energiju koja nije obnovljiva.
- C** Poticaji bi trebali **pojeftiniti i olakšati** instalaciju zelenijih izvora energije u mojem domu, kao što su solarne ploče i toplinske crpke.
- D** Trebalo bi biti nemoguće koristiti **energiju iz „prljavih“ izvora**, kao što je ugljen, postepenim povlačenjem istih što je prije moguće.
- E** Kojih se **još drugih rješenja** možete sjetiti?

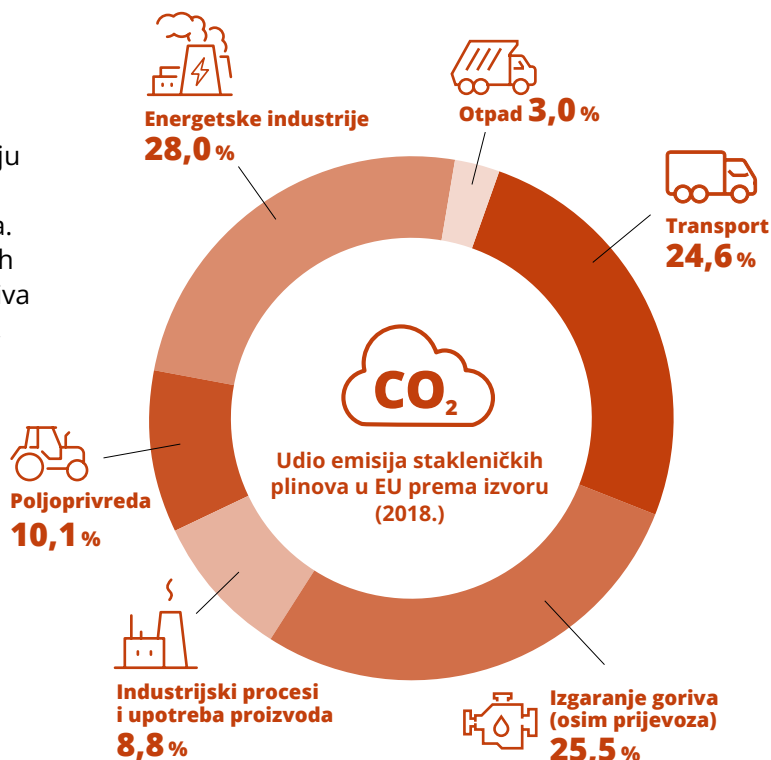
Kontekst

Svako suvremeno društvo i gospodarstvo počivaju na energiji: trebamo je za proizvodnju električne energije, grijanje domova i napajanje naših vozila. Iako se većina energije još uvijek dobiva iz fosilnih goriva (nafte, ugljena i plina), manja količina dobiva se iz obnovljivih izvora energije kao što su sunce, vjetar, voda i geotermalna toplina. I taj udio raste, polako, ali sigurno.

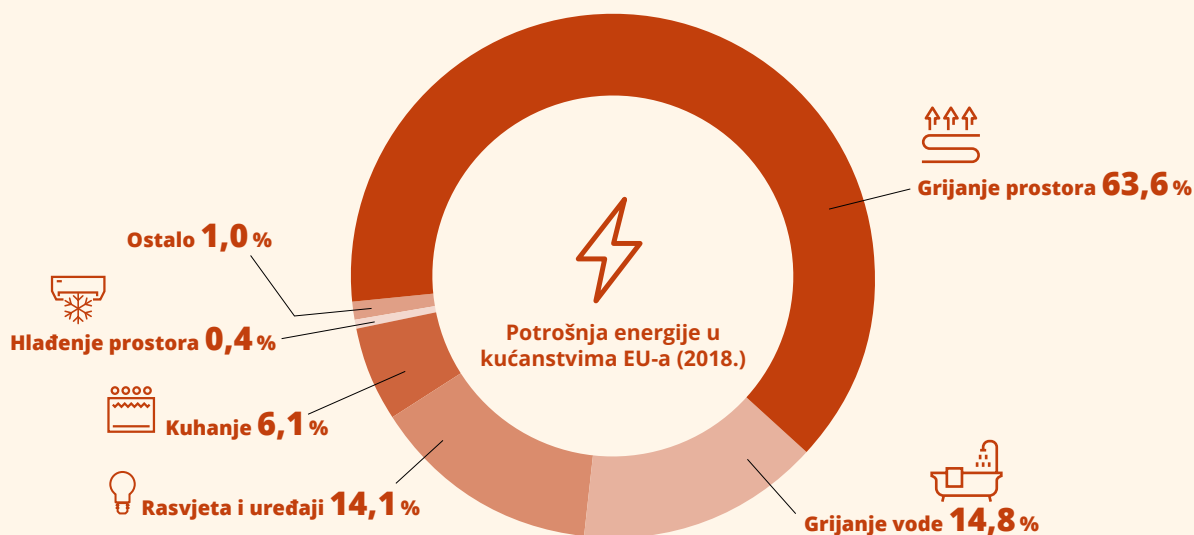
Tri četvrtine emisija stakleničkih plinova u EU dolaze iz proizvodnje i potrošnje energije.

Postoje **dva načina za smanjenje emisija stakleničkih plinova povezanih s energijom**.

- Poboľšanjem energetske učinkovitosti i upotrebom manje energije (primjerice, postavljanjem bolje izolacije u zgradama).
- Povećanjem udjela energije proizvedene iz obnovljivih izvora. U 2018. godini kućanstva su činila 26,1 % energije potrošene u EU, od čega je većina proizvedena od prirodnog plina (32,1 %), kao i električne energije proizvedene iz fosilnih goriva (24,7 %), pri čemu su obnovljivi izvori energije iznosili 19,5%. Grijanje je glavna stvar za koju kućanstva koriste energiju.

Učinkovitija i održiva proizvodnja i korištenje energije pomažu u zaštiti okoliša, kao i ljudskog zdravlja i dobrobiti. Također usporava klimatske promjene i globalno zatoplavanje te smanjuje ovisnost EU-a o vanjskim opskrbljivačima nafte i plina. Iz tog razloga zeleni plan EU-a ima za cilj potaknuti udaljavanje od ugljena prema čistim izvorima energije.

 Kako energiju učiniti zelenom i pravednom: proizvodnja i upotreba

Energetski učinkovite zgrade

Zgrade su odgovorne za otprilike 40 % ukupne potrošnje energije u EU i više od trećine emisija stakleničkih plinova u EU.

Otprilike 75 % svih zgrada u EU nije energetski učinkovito, a svake se godine samo 1 % podvrgava energetski učinkovitim obnovama. Otprilike 85–95 % današnjih zgrada i dalje će se upotrebljavati 2050.

Da bi se do 2030. smanjile emisije stakleničkih plinova u EU za najmanje 55 %, emisije stakleničkih plinova iz zgrada morat će se smanjiti za 60 %. Stoga zgrade treba učiniti energetski učinkovitijima, primjerice, kroz bolju izolaciju.

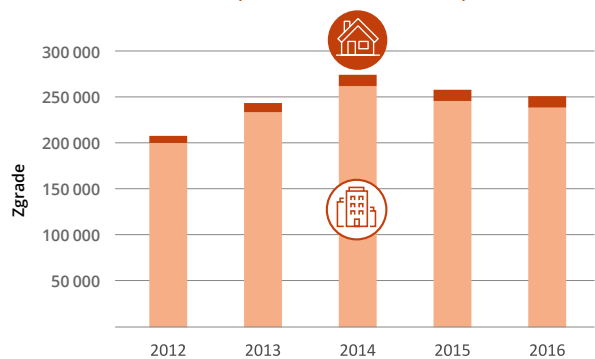
Nova strategija Europske komisije za poticanje renoviranja zgrada, A Renovation Wave for Europe, ima za cilj udvostručiti godišnje cijene energetske obnove u narednih 10 godina.

Takozvana dilema „najmodavac – najmoprimac“ isto tako ponekad može biti problem: najmodavci ne žele ulagati previše novca u energetski učinkovite kućanske uređaje i renoviranje jer neće vidjeti povrat novca za takva ulaganja, dok su stanari ti koji plaćaju račune za energiju i koji bi trebali imati koristi od ostvarenih ušteda.

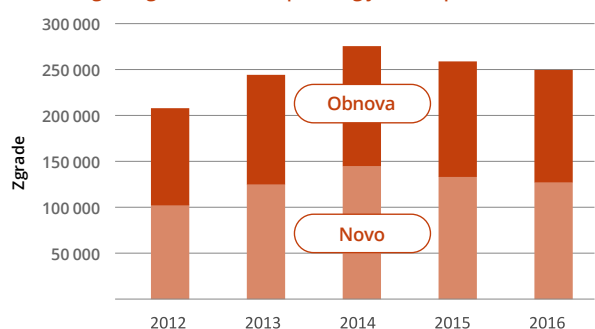
Novi val ulaganja u energetski učinkovitu obnovu zgrada mogao bi djelovati kao poticaj građevinskom sektoru, potencijalno stvarajući 160 000 zelenih radnih mjesta do 2030.

Neke države članice EU-a još uvijek nisu postavile prioritet poduzimanja potrebnih hitnih mjera u građevinskom sektoru.

Zgrade gotovo nulte stope energije u Europi prema upotrebi građevine (stambene ili nestambene)

Zgrade gotovo nulte stope energije u Europi (nove i renovirane)

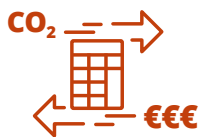

Kako energiju učiniti zelenom i pravednom: proizvodnja i upotreba

Određivanje cijene ugljika

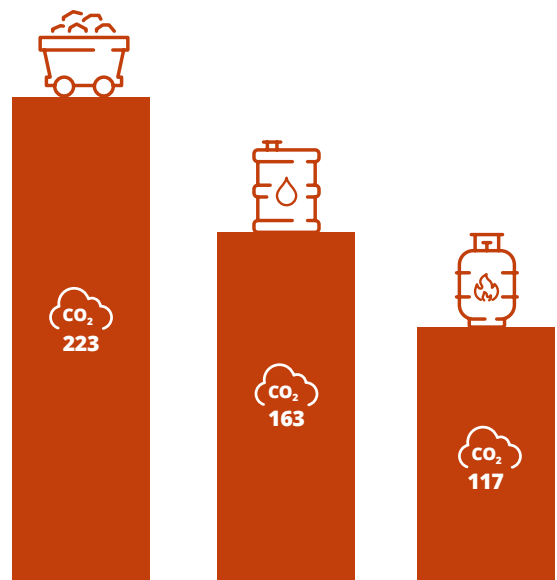
Određivanje cijene ugljika pokušaj je obuhvaćanja „vanjskih“ troškova emisija ugljika. To su troškovi koje javnost, odnosno svatko od nas, plaća da bi popravili štetu prouzročenu klimatskim promjenama, kao što su troškovi za zdravstvenu skrb ili materijalnu štetu koja nastaje zbog toplinskih valova i suša.

Postoje različiti načini određivanja cijene emisija ugljika, no najuobičajeniji su sustavi trgovanja emisijama i porezi na emisije ugljika.

Trgovanje emisijama znači da se emiterima ugljika (kao što su dobavljači električne energije) izdaju certifikati koji im omogućuju da proizvedu određenu količinu CO₂ godišnje. Smanjenjem svojih emisija CO₂, oni potom mogu prodati sve svoje neiskorištene emisijske jedinice drugim stranama na tržištu koje imaju veće emisije. Ukupan broj certifikata zakonski je ograničen i postepeno se smanjuje, tako da se emitere ugljika potiče da poboljšaju svoj ugljični otisak.

Udio ugljika u fosilnim gorivima prema vrsti – ugljen, nafta, prirodni plin (u funtama CO₂ na milijun britanskih termalnih jedinica)

EU je 2005. godine pokrenuo sustav trgovanja emisijama. To je bilo prvo i najveće tržište ugljika na svijetu, a taj status ima i danas. Njime se ograničavaju emisije iz oko 10 000 postrojenja u energetske sektoru i proizvodnoj industriji, kao i zrakoplovnih tvrtki koje posluju između zemalja sudionica. Iako sustav još ne pokriva opće emisije iz prometa i zgrada, pokriva otprilike 40 % emisija stakleničkih plinova u EU.

Kako energiju učiniti zelenom i pravednom: proizvodnja i upotreba

Određivanje cijene ugljika

Ugljen (antaracit)	228,60
Ugljen (lignit)	216,24
Ugljen (subbituminozni)	214,13
Ugljen (bituminozni)	205,40
Dizelsko gorivo i ulje za grijanje	163,45
Benzin (bez etanola)	155,77
Propan	138,63
Prirodni plin	116,65

Funte CO₂ emitirane na milijun britanskih termalnih jedinica (Btu) energije za različita goriva

Za razliku od sustava trgovanja emisijama, porez na količinu ugljika izravno određuje cijenu ugljika definiranjem stope oporezivanja na emisije stakleničkih plinova ili, što je češće, na udio ugljika u fosilnim gorivima. Udio ugljika u fosilnim gorivima odnosi se na različite količine ugljičnog dioksida (CO₂) koje različita goriva emitiraju u odnosu na energiju koju proizvode pri izgaranju. Tvrdi ugljen, primjerice, emitira gotovo dvostruko više CO₂ po energiji koja se proizvodi tijekom izgaranja u obliku prirodnog plina.

Nekoliko europskih zemalja, kao što su Finska, Norveška, Švedska i Danska, počelo je eksperimentirati s oporezivanjem ugljika još 1990-ih godina. Od tada im se pridružilo još nekoliko drugih europskih zemalja, no postoji velika razlika u poreznim stopama. Ugljični porezi mogu biti učinkovit način za smanjenje emisija CO₂ i onečišćenja zraka uz pomoć određivanja cijene ugljika i mogu igrati ulogu u smanjenju emisija iz sektora koji nisu pokriveni sustavom trgovanja emisijama EU-a.

Prihodi od određivanja cijena ugljika mogu se iskoristiti za ulaganje dodatnih napora za smanjenje emisija stakleničkih plinova. Mogu se upotrebljavati i za poništenje opterećenja u kućanstvima s niskim primanjima kroz povećanje davanja u području socijalne skrbi, pružanje podrške kućanstvima omogućavanjem paušalnih plaćanja ili ulaganja u posebne programe potpora kao što su subvencije za renoviranje zgrada.

Kako energiju učiniti zelenom i pravednom: proizvodnja i upotreba

Solarna energija obnovljiv je izvor energije koji se može upotrebljavati za opskrbu kućanstava električnom energijom i toplom vodom. Solarna energija mogla bi do 2040. godine zadovoljiti 20% potražnje za električnom energijom EU-a.

U većini država članica solarna energija pruža manje od 1% energije potrebne za grijanje i hlađenje. U zemljama koje imaju topliju klimu s više sunčeve svjetlosti i manjom potražnjom za grijanjem, solarna energija osigurava mnogo veći udio energije – na primjer, na Cipru više od 15%.

Toplinske crpke još su jedan izvor učinkovite energije. Smještene s vanjske strane stambenih objekata, rade poput hladnjaka, no obrnutim postupkom, koristeći energiju iz okoline za grijanje ili hlađenje prostora. Iako im je za rad potrebna električna energija, koriste je vrlo učinkovito.

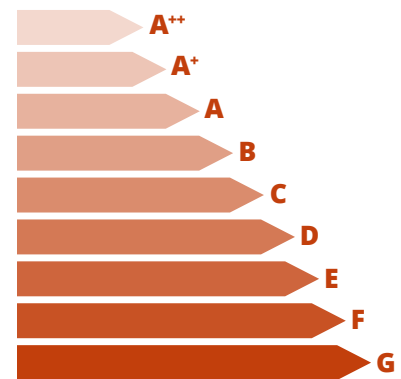

Tijekom proteklih godina toplinske crpke postale su mnogo rasprostranjenije, posebno u državama članicama s hladnijom klimom i manjim brojem domova priključenim na mrežu prirodnog plina. Najpopularnije su u Švedskoj, Estoniji, Finskoj i Norveškoj, gdje se svake godine proda više od 25 toplinskih crpki na 1 000 kućanstava.

Kako bi smanjile emisije iz sustava grijanja u domaćinstvima, države članice promiču postavljanje toplinskih crpki i solarnih ploča, najčešće pomoću subvencija i zajmova, ali i poreznih olakšica. To je dovelo do značajnog povećanja njihova postavljanja u nekim državama članicama.

Od 2015. godine u EU je zakonski propisano da toplinske crpke, solarne ploče i slični kućanski uređaji za proizvodnju električne energije i topline moraju biti označeni podacima o energetskej učinkovitosti i potrošnji. Osim toga, 2010. godine EU je postavio zahtjev da do 2021. godine sve nove zgrade budu „zgrade gotovo nulte energije“ te da se služe energijom iz obnovljivih izvora. U razdoblju od 2012. do 2016. u skladu s tim zahtjevima izgrađeno je otprilike 1,2 milijuna „zgrada gotovo nulte energije“, odnosno renovirano već postojećih zgrada. Njihov udio na građevinskom tržištu povećao se s 14 na 20%.

Kako energiju učiniti zelenom i pravednom: proizvodnja i upotreba

Prebacivanje s ugljena na ostale izvore energije

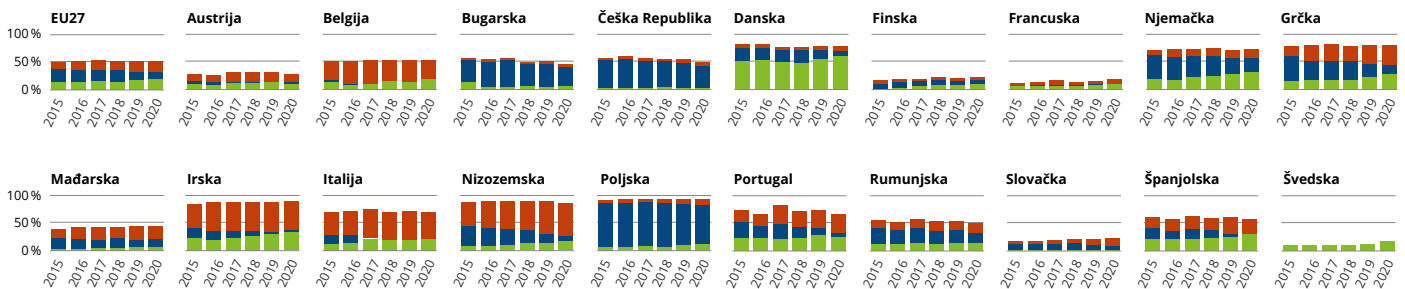
Obnovljivi izvori energije prvi su put u 2020. godini prestigli fosilna goriva i postali glavni izvor električne energije u EU. Međutim, ugljen je još uvijek važan izvor energije u nekim državama članicama, premda se njegovim sagorijevanjem emitira daleko

najviše CO₂ po energiji koja se proizvede tijekom izgaranja – gotovo dvostruko više od prirodnog plina i 40 % više od dizelskog goriva i ulja za grijanje.

Izvori proizvodnje električne energije u državama članicama EU-a

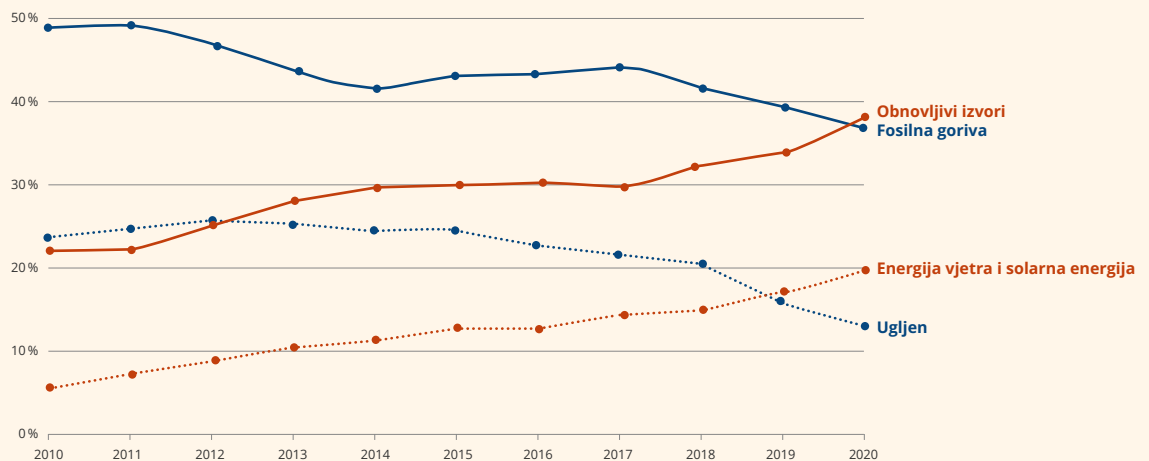
Postotak od ukupne proizvodnje električne energije

■ Energija vjetra i solarna energija ■ Ugljen ■ Plin

Obnovljivi izvori prestižu fosilna goriva

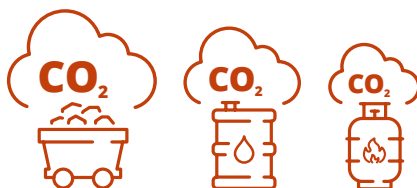
% udjela proizvodnje električne energije u EU27

Kako energiju učiniti zelenom i pravednom: proizvodnja i upotreba

Prebacivanje s ugljena na ostale izvore energije

Ugljen proizvodi više CO₂ po kilogramu od bilo kojeg drugog fosilnog goriva. Iako su elektrane poboljšale svoju ekološku djelotvornost, elektrane na ugljen još uvijek su glavni izvor zagađivača koji se otpuštaju u zrak i vodu.

Stručnjaci smatraju da bi za postizanje cilja Europske komisije prema kojem bi do 2030. godine trebalo ukinuti emisije stakleničkih plinova za najmanje 55 %, države članice morale gotovo u potpunosti ukinuti upotrebu ugljena.

Od 27 država članica EU-a, europskih zemalja koje su se tradicionalno služile ugljenom za proizvodnju svoje električne energije, 14 to već uspijeva bez ugljena ili su najavile da će ga napustiti do 2030. godine. Njemačka to namjerava postići do 2038., Poljska do 2049., Češka planira ukidanje ugljena za 2033., Slovenija također. Rumunjska se obvezuje na ukidanje ugljena do 2032., a Bugarska do 2038.

Postepeno ukidanje upotrebe ugljena velik je izazov za pogođene regije. Sektor ugljena u EU zapošljava 237 000 ljudi u rudnicima ugljena i postrojenjima na ugljen, dok bi taj broj mogao pasti za 160 000 do 2030. godine, prije nego što sektor u potpunosti nestane početkom 2040.-ih. Pad bi mogao biti još brži, ovisno o tome koliko će se brzo ugljen postepeno ukidati iz upotrebe diljem EU.

EU je uspostavio mehanizam i fond za pravednu tranziciju, za potporu regijama EU-a koje su najviše pogođene prelaskom na klimatsku neutralnost – posebno one koje ovise o ugljenu, tresetu i naftnom škrljevku. Pružit će im podršku u restrukturiranju njihovih gospodarstava i zadržavanju njihove radne snage u sektorima koji će u budućnosti biti održivi.

Kako energiju učiniti
zelenom i pravednom:
proizvodnja i upotreba

Kako energiju učiniti zelenom i pravednom: pravedni prijelaz

2. pitanje

Ključno je da nitko ne zaostaje u prelasku na čišće, zelenije oblike energije. Kako možemo učiniti prijelaz pravednim za svakoga? **Pogledajte mogućnosti u nastavku, porazgovarajte o njima sa svojom grupom i poredajte ih** prema rješenjima koja smatrate najboljima.

Bodovi	Opcija
5 bodovi	B
4 bodovi	C
3 bodovi	A
2 bodovi	E
1 bod	D

Uzorak glasačkog listića

- A** Tehnologije koje štede energiju, kao što su kućanski uređaji i žarulje, trebale bi biti **pristupačnije** za kućanstva s niskim primanjima.
- B** Energija i električna energija proizvedene iz neobnovljivih izvora **postajat će sve skuplje** ako se odredi trošak ugljika koji se emitira u proizvodnom procesu (poznat kao cijena ugljika). Ta bi se povećanja trebala nadoknaditi za kućanstva s niskim primanjima.
- C** Osobama koje rade u sektorima koji uvelike ovise o fosilnim gorivima ili su energetske intenzivni, trebalo bi ponuditi **mogućnosti za zadržavanje radnog mjesta**, kako bi uspjele pronaći neki drugi posao u istom sektoru ili u nekom potpuno novom sektoru.
- D** Zajednice i regije koje ovise o rudnicima ugljena trebale bi primiti **posebnu pomoć za podršku u zelenom prelasku**.
- E** Kojih se **još drugih rješenja** možete sjetiti?

Kontekst

Svojim zelenim planom EU je odlučila poticati prelazak na zelenu energiju i postati prvi klimatski neutralan kontinent do 2050. godine. Procjenjuje se da će sveukupno zeleni prelazak imati pozitivan utjecaj na gospodarstvo i zapošljavanje. Uz provedbu odgovarajućih politika, do 2030. godine moglo bi se otvoriti otprilike milijun radnih mjesta u EU – posebno srednje dobro plaćenih poslova u području građevinarstva i proizvodnje za koje je potrebna srednja stručna sprema.

Zeleni prelazak podrazumijeva preobrazbu energetskega sektora, što će kratkoročno zahtijevati golemu ulaganja. Procjenjuje se da će troškovi prelaska samo za električnu energiju biti između 1,2 i 1,4 bilijuna EUR do 2050. godine. Dobavljači energije trenutno prenose dio tih troškova za energetske prelazak na potrošače, kroz račune za električnu energiju. Time se povećava rizik od energetskega siromaštva, što utječe na do 34 milijuna ljudi u EU. Kućanstva s niskim primanjima ne mogu si priuštiti novije, učinkovitije kućanske uređaje i često žive u starijim zgradama koje nisu obnovljene, što znači da plaćaju znatno više račune za električnu energiju u usporedbi s ljudima koji žive u energetski učinkovitim zgradama.

U sklopu energetskega prelaska naglasak se stavlja na dijelove energetskega sektora koji još uvijek ovise o fosilnim gorivima, kao što su rudnici ugljena i proizvodnja mineralnih ulja (npr. parafina). Zbog toga Europska komisija predlaže novi Socijalni fond za klimatsku politiku za potporu ulaganjima u dekarbonizaciju zgrada i prijevoza, kao i suzbijanje energetskega siromaštva. Podržat će ranjiva kućanstva i mala poduzeća u financiranju energetske obnove, kao i druge mjere kako bi im se pomoglo u smanjivanju potrošnje energije i prebacivanju na obnovljivu energiju. Fond će učiniti 72,2 milijarde EUR dostupnima između 2025. i 2032.

EU je osnovao 19,2 milijarde EUR vrijedan Fond za pravednu tranziciju kako bi se omogućio pravedan i uključiv zeleni prelazak. Države članice mogu koristiti ove resurse za financiranje projekata, kao što su programi osposobljavanja i prekvalificiranja, kako bi pomogle ljudima u pronalaženju novih prilika za zapošljavanje u regijama koje su u velikoj mjeri ovisne o fosilnim gorivima i industrijama koje proizvode velike količine stakleničkih plinova.

1 milijun

novih zelenih radnih mjesta u EU **2030**

72,2 milijarde

Socijalni fond za klimatsku politiku **2025 > 2032**

19,2 milijarde

vrijedan Fond za pravednu tranziciju EU-a

**Kako energiju učiniti
zelenom i pravednom:
pravedni prijelaz**

Tehnologije koje štede energiju

Postoje različiti načini uštede energije: od rješenja s niskim i srednjim troškovima kao što su štedne žarulje i kućanski uređaji, pa sve do troškovno visokih, energetski učinkovitih tehnologija koje se upotrebljavaju za rekonstrukciju domova (kao što su softverska rješenja za upravljanje energijom).

Kada kupuju kućanske uređaje, potrošači često moraju odlučiti između standardnog i energetski učinkovitog modela, koji je obično skuplji, ali obećava smanjenje operativnih troškova tijekom vijeka trajanja uređaja. Pritom potrošači moraju odlučiti hoće li potrošiti manje odmah (uz standardni model) ili trošiti manje kasnije (uz energetski učinkovit model). Primjerice, ako se prebacite na jednu od energetski najučinkovitijih električnih pećnica, možete uštedjeti do 230 EUR tijekom 15 godina.

Kućanstva s nižim primanjima obično ne poduzimaju korake za opremanje domaćinstva energetski učinkovitim tehnologijama onoliko često koliko to čine vlasnici kućanstava s višim primanjima. Programi za renoviranje zgrada mogli bi postati privlačniji vlasnicima stambenih objekata s niskim primanjima kroz smanjivanje kamatnih stopa na zajmove, produljivanje razdoblja otplate zajmova i/ili povećavanje iznosa koji se subvencionira.

Politike zamjene kućanskih uređaja često obuhvaćaju neučinkovitu rasvjetu i stare kućanske uređaje kao što su perilice rublja i hladnjaci. Na primjer, u okviru jednog njemačkog programa pomoći kućanstvima s niskim primanjima daje im se 150 EUR kako bi im se pomoglo kupiti novi, energetski učinkovit hladnjak.

Povrat novca za cijenu ugljika

© Europska unija

U kućanstvima EU-a s najnižim primanjima računani za električnu energiju (uključujući poreze) iznose približno 10 % ukupnih izdataka kućanstva, od niskih 3 % u Švedskoj, do visokih 23 % u Slovačkoj.

Direktiva EU-a o oporezivanju energije državama članicama daje mogućnost izuzimanja ranjivih kućanstava od viših poreza na energiju.

Energija i električna energija postajat će sve skuplje ako se u postupak proizvodnje uvede trošak emitiranog ugljika (poznatiji kao cijena ugljika). Međutim, prihodi od određivanja cijene ugljika mogu se iskoristiti za poništavanje opterećenja za kućanstva s niskim primanjima, kroz socijalna davanja i programe subvencija.

Tako je, primjerice, Irska usmjerena na preraspodjelu tih prihoda kako bi zaštitila ranjiva kućanstva kroz povećanje njihove dopuštene količine goriva. Portugal namjerava redistribuirati porezne prihode od ugljika uz pomoć poreznih olakšica za obitelji s nižim primanjima. A kada je u Švedskoj 1991. godine uveden porez na ugljik, općenito su smanjeni porezi na energiju, radi izbjegavanja povećanja ukupnog oporezivanja koje bi moglo imati negativan utjecaj na kućanstva s niskim primanjima.

Vlade također mogu iskoristiti prihode od određivanja cijena ugljika kako bi povećale izdatke za zaštitu okoliša i podržale daljnje napore u smanjenju emisija stakleničkih plinova.

Kako energiju učiniti
zelenom i pravednom:
pravedni prijelaz

U EU ima još 237 000 ljudi koji rade u sektoru ugljena, prije svega u elektranama na ugljen i rudnicima. Taj bi se broj mogao spustiti za 160 000 do 2030.

Mlađe generacije djeluju otvorenije prema inicijativama za usavršavanje i prekvalifikacije.

Između ostalog, Fond za pravednu tranziciju EU-a pomoći će ljudima u prilagodbi na tržište rada koje se mijenja, i to kroz nadogradnju njihovih postojećih vještina ili učenje novih, kao i pružanje podrške u pronalaženju posla.

Osim toga, novi Europski socijalni fond plus (ESF+), s proračunom od više od 99 milijardi EUR za razdoblje 2021. – 2027., omogućit će ulaganja u prekvalifikacije i usavršavanje kako bi se podržao prelazak na zeleno i digitalno gospodarstvo.

Nepodudaranje vještina prepreka je u prijelazu na energetske sustav s niskim udjelom ugljika. U energetske industriji prevladava muška i sve starija radna snaga, osobito u konvencionalnim energetske sektorima. Postoji velika potražnja za znanstvenicima, tehnolozima, inženjerima i matematičarima (STEM zanimanja), kao i za ljudima s digitalnim vještinama.

Kako energiju učiniti zelenom i pravednom: pravedni prijelaz

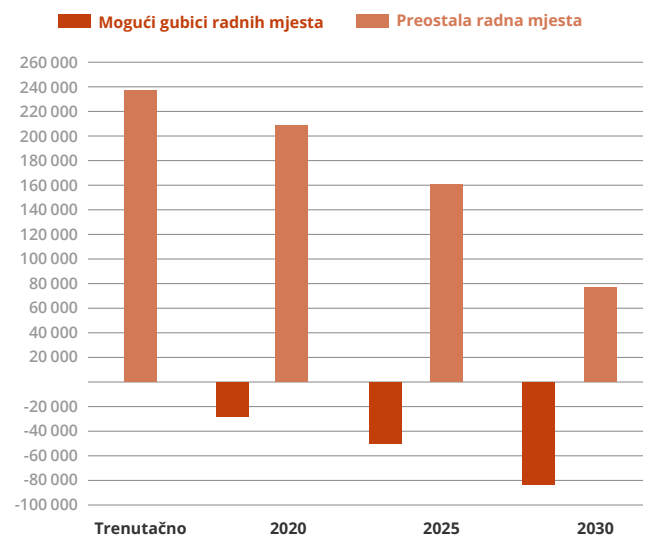
Podrška za regije ugljena

U EU ima još 185 000 ljudi koji rade na eksploataciji ugljena. Poljska zapošljava oko polovice te radne snage u proizvodnji ugljena, nakon čega slijede Njemačka, Češka, Rumunjska, Bugarska, Grčka i Španjolska.

Procjenjuje se da je 109 000 rudarskih radnih mjesta pod visokim rizikom da bude izgubljeno zbog toga što je sektor manje konkurentan. Jedna regija u Poljskoj mogla bi izgubiti i do 41 000 radnih mjesta, što je otprilike polovica ukupnog broja radnih mjesta u toj regiji.

Posljednja elektrana na ugljen u Njemačkoj predviđena je za zatvaranje 2038., dok će u međuvremenu njemačke države koje ovise o ugljenu primiti ukupno 14 milijardi EUR za investiranje u pogođene regije. Sredstva se mogu koristiti za projekte digitalizacije, proširivanja turizma, unapređenja urbane infrastrukture ili projekte inovativnog djelovanja u području klime i zaštite okoliša.

Države članice čije će se regije, industrije i radnici susresti s najvećim izazovima u prelasku na zelenu energiju mogu se prijaviti za financiranje iz EU Fonda za pravednu tranziciju. Kroz dijalog s Europskom komisijom trebat će izraditi „teritorijalne planove za pravednu tranziciju” u kojima će napraviti pregled izazova u svakoj regiji, definirati njihove razvojne potrebe i ciljeve te osmisliti mjere podrške koje bi trebale uvesti do 2030. godine.

Kako energiju učiniti zelenom i pravednom: pravedni prijelaz

